

INSTITUTUL DE STUDII SUD-EST EUROPENE - ACADEMIA ROMÂNĂ

PLANUL DE CERCETĂRI PENTRU ANUL 2022

Programul 1. Mărturii românești peste hotare. Creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate. Coordonator: Ioana Feodorov. Program fundamental permanent al Academiei Române.

Colectiv de cercetare: Ioana Feodorov, Andrei Pippidi, Mihai Țipău, Daniel Cain, David L. Neagu, Nicholas Bishara, cu colaborarea Iulianei Deac (tehnoredactor).

Lucrări planificate în 2022:

1. Publicarea la Editura Istros a ultimului volum al seriei, al VII-lea, cuprinzând *Indicii generali*, aprox. 200 pag. (coord. Ioana Feodorov);
2. Mihai Țipău, *Mărturii românești peste hotare. Grecia*, ediție revizuită și adăugită, pregătire pentru publicare la Editura Istros.
3. Nicholas Bishara, Inventarul cărții tipărite de Antim Ivireanul răspândite în țările cuprinse în seria Mărturii românești peste hotare, vol. I-VI.2.

Programul 2. Istoria limbilor și a societăților tradiționale din Sud-Estul Europei.

Coordonator: Cătălina Vătășescu. Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe: *Les relations ethniques et culturelles dans l'Europe du Sud-Est reflétées dans les langues et les littératures de la région* (2020-2022).

Lucrări planificate:

1. Cătălina Vătășescu, *Studiu asupra limbii obiceiurilor juridice albaneze în comparație cu româna* (2020-2022).
2. Oana Uță Bărbulescu, *Cercetări asupra istroromânei pe baza unor anchete de teren și a unei platforme electronice noi* (2020-2022)
3. Simona Nicolae, *Lexicul culorilor în textele grecești antice și bizantine. Studiu semantic, etimologic și comparativ* (2020-2022).
4. Cristina Codarcea, *Rolul culturii materiale în reconstrucția identității catolice în secolul al XVII-lea în enclavile catolice din Rumelia otomană* (2020-2022).

Programul 3. Antropologia socială a spațiului sud-est european. Coordonator: Stelu Șerban.

Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Balcanistică și Centrul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe (2021-2023):

Lucrări planificate:

1. Stelu Șerban, *Contribuții la o istorie a mediului din Lunca Dunării de Jos* (2022-2024)
2. Ștefan Dorondel, *Istorie, societate și zone umede în Sud-estul european* (2022-2024)

Programul 4. Instituții, religie și colonizare în Antichitatea greacă. Coordonator: Vasilica

Lungu. Programului îi sunt asociate parteneriate cu Muzeul Luvru (Paris) și ICEM-Tulcea (2021-2024), colaborări cu Institutul Canadian din Atena în vederea finalizării proiectului de la Lesbos, privind cercetarea și publicarea rezultatelor săpăturilor arheologice din situl Kastro-Mytilene, respectiv cu AOROC Paris și Universitatea Lyon Lumière 2, în proiectul Labraunda (1 iulie - 10 septembrie 2021).

Lucrări planificate:

1. Vasilica Lungu, *Cetățile ioniene Orgame și Tomis. Dinamica evoluției lor istorice în context geoe-mediteranean (sec. VII-I a. Chr.)* (2021-2023).

Programul 5. Literatura bizantină (sec. XI-XV): ediții, traduceri și studii istorico-filologice.
Coordonator: Simona Nicolae.

Lucrări planificate:

1. Simona Nicolae, *Manuel Paleologul: scrisori și versuri creștine. Ediție, traducere, studiu* (2021-2023)
2. Mihail Mitrea, *Ediția critică a Cuvântului encomiastic la Sfinții Apostoli (BHG 160h) compus de patriarhul Filotei Kokkinos* (2021-2023)
3. Mircea Duluş, *Din întrebările și răspunsurile lui Theophanes Kerameus și Iustin Filosoful (Ἐκ τῶν ζητήματων καὶ ἐπιλύσεων Θεοφάνους Κεραμέως καὶ Ἰουστίνου φιλοσόφου): ediție critică, traducere și comentariu* (2022-2024)

Programul 6. Tradiția bizantină în Sud-Estul Europei (sec. XIV-XVII). Coordonator: Petre Guran. Programului îi sunt asociate două proiecte de cercetare, cu Institutul de Studii Bizantine al Academiei Sârbe: *Byzantine Heritage in South-Eastern Europe in the Middle Ages* (2018-2022), respectiv cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe și Institutul de Istorie „N. Iorga”: *Religious rhetoric of power in the Byzantine and Balkan Middle Ages* (2018-2022).

Lucrări planificate:

1. Petre Guran, *Opțiunea bizantină. Circumstanță istorică, construcție identitară și conștiință dogmatică în formarea ethosului ortodox (sec. XIII-XVI)* (2020-2022)
2. Oana Iacobovschi, *Imitarea icoanelor portabile în decorația parietală a bisericilor de tradiție bizantină în spațiul sud-est european. Fenomen artistic și devoțional* (2020-2022)
3. Mihail-George Hâncu, *Palia istorică în spațiul bizantino-slav* (2020-2022)
4. Ioan Gabriel Alexandru, *Catalogul manuscriselor juridice din Biblioteca Academiei Române* (2022-2024)

Programul 7. Sud-Estul Europei și Mediterana Orientală în epoca otomană (sec. XV-XIX).
Coordonator: Viorel Panaite.

Lucrări planificate:

- Viorel Panaite, Radu Dipratu, *Înțelegerile otomane de pace și comerț (sec. XV-XIX). Partea I. Inventarul ‘ahdname-lelor din secolul al XVI-lea* (2020-2022).

Programul 8. Relațiile Sud-Estului Europei cu Orientul Apropiat și Caucazul. Coordonator: Ioana Feodorov. Acestui program îi sunt asociate două proiecte de cercetare bilaterale, cu Institutul de Studii Orientale „A. Krymsky” din Kiev al Academiei de Științe a Ucrainei (*17th Century Historical Sources concerning Moldavia and Ukraine. Research on Paul of Aleppo’s Travels of Macarius III, Patriarch of Antioch*, 2018-2024), respectiv cu Institutul de Studii Orientale din Sankt-Petersburg (*Documents concerning the relations between East-European countries and the Patriarchate of Antioch (Syria) in the 17th century*).

Colectiv de cercetare: Ioana Feodorov (coord.), Mihai Țipău, Radu Dipratu, David L. Neagu, Nicholas Bishara.

Lucrări planificate:

1. *Catalogul manuscriselor orientale din colecțiile Bibliotecii Academiei Române – București și Filiala Cluj* (2020-2023). Lucrarea va avea ca rezultat întocmirea unui catalog descriptiv pentru uzul B.A.R. și publicarea unui volum ilustrat. Colectiv de cercetare: Ioana Feodorov (coord.), Mihai Țipău, Radu Dipratu, David L. Neagu și Nicholas Bishara. Lucrarea se va desfășura în baza unor acorduri semnate cu Biblioteca Academiei Române – București și Filiala Cluj.
2. Ioana Feodorov și Yulia Petrova, co-autoare, cu colaborarea lui Serghei Frantsuzov, ediția arabă și traducerea engleză a filelor 1v-94r din manuscrisul arab al *Jurnalului de călătorie* al lui Paul din Alep, predare spre publicare la Editura Brill, vol. 1 din seria *Paul of Aleppo's Journal*. (2022-2023)
3. Nicholas Bishara, studiu asupra ediției arabe fragmentare a lui Qustantin al-Basha din *Jurnalul* lui Paul din Alep (filele 1v-24r). (2022-2023)

Programul 9. Neolenismul în Sud-Estul european: erudiție, mobilitate, modernitate. Coordonator: Lia Brad Chisacof.

1. Lia Brad Chisacof, *Ediția „Condiții limbii românești” a lui Iordache Golescu (Ms. rom. 1595 BAR)* (2018-2022)
2. Mihai Țipău, *Scrierea istorică a lui Athanasios Ipsilantis Komninos. Traducere în limba română cu note istorice și filologice* (2017-2022)
3. Ștefan Petrescu, *Arendașii „sud-dunăreni” în România secolului al XIX-lea* (2020-2022).
4. Marilena Vlad, *Ediție și traducere din limba greacă a primei părți a tratatului De anima al lui Teofil Corydaleu* (2020-2022).

Programul 10. Relații interbalcanice în secolele XIX-XX. Coordonator: Daniel Cain.

Programului îi este asociat un proiect de cercetare bilateral cu Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare de Științe: *Dobroudja, région de frontière dans l'Empire ottoman tardif, Bulgarie et Roumanie: Histoire et mémoire* (2020-2022).

Lucrări planificate:

1. Daniel Cain, *Noii cetățeni români (1864-1923): studiu prosopografic* (2021-2022) și *Relații militare româno-bulgare (1912-1918)* (2021-2023)
2. Florin Țurcanu, *În așteptarea războiului: garnizoana Capului de Pod Turtucaia în ultimul an al neutralității României (1915-1916)* (2021-2023)
3. Ligia Livadă-Cadeschi, *Memorii de război ale medicilor români, secolele XIX-XX* (2021-2023)
4. Virginia Blînda, *Mobilitatea cunoașterii în Sud-Estul Europei (a doua jumătate a secolului al XIX-lea)* (2020-2022)

Programul 11. Relațiile Sud-Estului Europei cu spațiul italian (sec XIII-XVII). Coordonator: Andrei Pippidi.

1. Andrei Pippidi, *Izvoare noi ale istoriei Țării Românești. Colecția de documente muntene (sec. XIV-XVII) a iluministului ardelean Vasilie Pop* (2021-2023)
2. Alessandro Flavio Dumitrașcu, *Veneția și Ancona la Marea Neagră în secolele XV-XVI* (2022-2023)
3. David L. Neagu, *Armenii și politica orientală a Sfântului Scaun în secolele XIII-XIV* (2022-2024)